

HØJESTERETS DOM

afsagt fredag den 10. september 2021

Sag 16/2021

(2. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

T1

(advokat Michael Juul Eriksen, beskikket),

T2

(advokat Kristian Mølgaard, beskikket)

og

T3

(advokat Gert Dyrn, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Københavns Byret den 6. december 2019 (SS 4-1896/2019) og af Østre Landsrets 20. afdeling den 10. september 2020 (S-3693-19).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Vibeke Rønne, Lene Pagter Kristensen, Hanne Schmidt, Jørgen Steen Sørensen og Rikke Foersom.

Påstande

Dommen er anket af T1, T2 og T3 med påstand om formildelse. T1 har endvidere nedlagt påstand om frifindelse for ubetinget udvisning.

Anklagemyndigheden har påstået skærpelse af straffene og stadfæstelse af afgørelsen om udvisning af T1.

Supplerende sagsfremstilling

T2 er yderligere straffet ved Københavns Byrets dom af 27. februar 2015 med en bøde på 3.000 kr. for overtrædelse af våbenbekendtgørelsen, ved Københavns Politis bødeforelæg vedtaget den 25. oktober 2017 med en bøde på 5.000 kr. for overtrædelse af bekendtgørelsen om autorisation og registrering af fødevarer virksomheder mv. og ved Københavns Byrets dom af 3. juni 2020 med en bøde på 15.000 kr. for overtrædelse af taxikørselslovgivningen og færdselsloven.

T3 er yderligere straffet ved Københavns Politis bødeforelæg vedtaget den 5. juni 2019 med en bøde på 2.000 kr. for overtrædelse af færdselsloven, ved Retten på Frederiksbergs dom af 30. april 2020 med en bøde på 10.000 kr. for overtrædelse af bogføringsloven og årsregnskabsloven og ved Østre Landsrets dom af 18. september 2020 med en tillægsstraf af fængsel i 1 år til Østre Landsrets dom i denne sag for overtrædelse af straffelovens § 279, jf. § 285, stk. 1, til dels forsøg herpå, jf. § 21, § 279 a, jf. § 286, stk. 2, og § 171.

Anbringender

T1 har anført navnlig, at det ikke er korrekt at henføre pkt. 46 i sagens forhold 1 under straffelovens § 114. Det er efter forarbejderne til straffelovens terrorbestemmelser og eksemplerne heri utvivlsomt, at det er en betingelse for at ifalde strafansvar efter straffelovens § 114, at der er forsæt til en konkret terrorhandling.

Efter landsrettens bevisresultat havde han forsæt til, at kameraerne skulle anvendes til ”angreb eller forberedelse af sådanne”, hvilket ikke opfylder de krav til konkretisering, der er en betingelse for at straffe ham efter straffelovens § 114.

Det er ikke bevist, at de seks kameraer, som han i forhold 1, pkt. 46, er fundet skyldig i at have indkøbt med henblik på viderelevering til Islamisk Stat (IS), er blevet brugt i forbindelse med konkrete terrorhandlinger, eller at han har haft forsæt til, at kameraerne skulle bruges i forbindelse med et konkret hændelsesforløb, som udgør en terrorhandling. Landsrettens bevisresultat giver grundlag for, at han havde terrorforsæt, men ikke forsæt til en konkret terrorhandling. Forholdet skal derfor rettelig henføres under straffelovens § 114 e.

Der skal ved straffastsættelsen tages hensyn til den lange varetægtsfængsling på næsten 4 år.

Hvis forholdet henføres under straffelovens § 114 e, skal straffen udmåles væsentligt under den straf, som byretten udmålte, idet han i landsretten – i modsætning til i byretten – blev fri-fundet for så vidt angår de yderligere 34 kameraer, der er nævnt i forhold 1, pkt. 46. Der vil som følge heraf ikke være grundlag for at udvise ham ubetinget.

T2 har anført navnlig, at der ved fastsættelse af straffen skal tages hensyn til karakteren af den bistand, han har ydet. Straffen for indkøb og videreformidling af hobbyagtige modelfly og dronedele bør udmåles betydeligt mildere end straffen for f.eks. indrejse eller forsøg på indrejse for at tilslutte sig en terrororganisation. Straffen bør også udmåles betydeligt mildere end straffen for f.eks. at udøve rådgivning til en terrorist eller en terrororganisation.

Strafferammen i straffelovens § 114 e var på gerningstidspunktet fængsel i indtil 6 år, og den straf, som landsretten har udmålt, udgør 75 % af strafmaksimum. Straffen for overtrædelser af § 114 e skal udmåles gradueret og ses i forhold til den straf, der udmåles for overtrædelser af §§ 114 b, 114 c og 114 d, hvor strafmaksimum på gerningstidspunktet var 10 år. Der skal ved strafudmålingen efter § 114 e tages hensyn til den økonomiske værdi af den støtte, der er ydet, og straffen må i den forbindelse sammenholdes med strafniveauet efter § 114 b.

Den udmålte straf er uproportional set i forhold til straffen for de øvrige tiltalte. Straffen bør udmåles i den lave ende af intervallet 1 til 2 års fængsel. Der skal ved straffastsættelsen tages hensyn til, at sagen imod ham reelt startede allerede i 2014, og at den lange sagsbehandlingstid udgør en formildende omstændighed, jf. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6 og straffelovens § 82, nr. 13 og 14.

T3 har anført navnlig, at straffen er uproportional, herunder henset til hans perifere medvirken. Strafudmålingen er endvidere ikke i overensstemmelse med praksis vedrørende straffelovens § 114 e.

Straffen bør udmåles i intervallet 6 måneders fængsel til 2 års fængsel. Den foreliggende sag skal ikke bedømmes på linje med sager, hvor personer har forsøgt at deltage i eller direkte har deltaget i kamp- og terroraktiviteter.

Strafudmålingen inddrager heller ikke i tilstrækkeligt omfang, at der er medgået uforholdsmæssig lang tid til sagens efterforskning og retsbehandling, jf. Menneskerettighedskonventionens artikel 6 og straffelovens § 82, nr. 13 og 14. De pådømte forhold er begået fra oktober 2013 til februar 2014, og anklageskriftet forelå først i juli 2019.

Anklagemyndigheden har vedrørende T1 anført navnlig, at han på baggrund af landsrettens bevisresultat med rette er dømt for overtrædelse af straffelovens § 114, stk. 1, nr. 1 og 2, jf. § 23, jf. § 21. Vurderingen af, om der kan straffes for medvirken til overtrædelse af straffelovens § 114, skal foretages med udgangspunkt i den almindelige bestemmelse om medvirken i § 23. Der er ikke i forarbejderne til straffelovens bestemmelser om terrorisme holdepunkter for at antage, at der med indførelsen af straffelovens § 114 e er sket en indskrænkning af ansvaret for medvirken i relation til § 114. Det er tværtimod i forarbejderne forudsat, at den særlige medvirkensregel i straffelovens § 114 e er subsidier i forhold til det almindelige strafferetlige medvirkensansvar efter straffelovens § 23. Efter landsrettens bevisresultat var T1s forsæt tilstrækkeligt konkretiseret.

Strafferammen i straffelovens § 114 er fængsel indtil på livstid. Ved køb og viderelevering af seks højt specialiserede termiske kameraer havde T1 forsæt til – og gjorde det muligt for IS – at udføre adskillige planlagte, koordinerede terrorangreb med stor fare for skade og drab på personer og med mindst mulig risiko for IS. T1 er desuden fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 114 e ved at have leveret en meget betydelig mængde højt specialiseret udstyr til IS med henblik på anvendelse i IS' droneprogram. Der er tale om kriminalitet begået i et kriminelt netværk, og kriminaliteten har været veltilrettelagt og systematisk. På den baggrund bør der ske en skærpelse, så straffen fastsættes til fængsel i 10 til 12 år.

Efter sagens alvorlige karakter, betydning og kompleksitet kan den samlede sagsbehandlingstid og den lange varetægtsfængsling ikke føre til nedsættelse af straffen.

Betingelserne for at udvise T1 er opfyldt, jf. udlændingelovens § 22, nr. 1 og 6. T1 udgør efter karakteren af kriminaliteten en reel og tilstrækkelig alvorlig trussel, der berører en grundlæggende samfundsinteresse. Artikel 14, stk. 1, i Associeringsrådets afgørelse nr. 1/80 af 19. september 1980 er derfor ikke til hinder for udvisning. Der foreligger ikke proportionalitetshensyn, der taler imod udvisning, og artikel 8 i Menneskerettighedskonventionen er heller ikke til

hinder for udvisning. Udvisning skal ske for bestandig, jf. udlændingelovens § 32, stk. 4, nr. 7.

Anklagemyndigheden har vedrørende T2 og T3 anført navnlig, at der foreligger en række skærpende omstændigheder. De har indkøbt og videreleveret en meget betydelig mængde højt specialiseret udstyr, og de vidste, at udstyret skulle anvendes i IS' droneprogram. Endvidere er de strafbare forhold begået i et kriminelt netværk, og kriminaliteten har været veltilrettelagt og systematisk.

Ved udmåling af straffen for T2 skal det tillægges betydning, at han havde en ledende og koordinerende rolle. Straffen for ham bør derfor udmåles i niveauet 5-6 års fængsel.

Ved udmåling af straffen for T3 skal det tillægges betydning, at han havde en mere underordnet rolle. Straffen for ham bør udmåles i niveauet 4-5 års fængsel.

Der foreligger ikke omstændigheder, der kan føre til, at straffene for T2 og T3 skal nedsættes som følge af den medgåede sagsbehandlingstid. Der var ikke grundlag for at rejse sigtelser før i 2018, og en samlet sagsbehandlingstid på knap ét år fra sigtelse til tiltalerejsning udgør efter sagens alvorlige karakter, betydning og kompleksitet ikke i sig selv en krænkelse af Menneskerettighedskonventionens artikel 6. Tidligere efterforskningskridt og sigtelse i forbindelse med andre sager kan ikke tillægges nogen betydning ved vurderingen af, om sagsbehandlingstiden har været for lang. En samlet sagsbehandlingstid i tre instanser for domstolene på ca. to år kan heller ikke anses for at være langvarig.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstillinger

T1 er i forhold 1, pkt. 46, fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 114, stk. 1, nr. 1 og 2, jf. § 23, jf. § 21, ved at have købt seks termiske kameraer med henblik på viderelevering til Islamisk Stat (IS) med forsæt til, at kameraerne af IS ville blive anvendt på droner i forbindelse med angreb eller forberedelse af sådanne angreb, der havde til formål at dræbe eller udøve grov vold som led i IS' terrorhandlinger, hvilket kunne tilføje Syrien og Irak alvorlig skade.

Derudover er T1, T2 og T3 fundet skyldige i overtrædelse af straffelovens § 114 e ved – med viden om, at IS var en terrororganisation, der begik handlinger som nævnt i straffelovens § 114 – i en række tilfælde at have fremmet virksomheden for IS i Syrien ved indkøb af dronekomponenter mv., som skulle videreleveres til IS med henblik på anvendelse i IS' droneprogram.

Sagen angår strafudmålingen for alle tre tiltalte. Det er i den forbindelse et spørgsmål, om T1 efter landsrettens bevisresultat med rette er dømt for medvirken til forsøg på terrorisme efter straffelovens § 114, stk. 1, nr. 1 og 2, i sagens forhold 1, pkt. 46, eller om forholdet i stedet skal henføres under den særlige medvirkensregel i straffelovens § 114 e. Der skal endvidere tages stilling til spørgsmålet om udvisning af T1.

T1

Af forarbejderne til straffelovens terrorbestemmelser fremgår, at den særlige medvirkensregel i § 114 e (tidligere § 114 b) er subsidiær i forhold til den almindelige medvirkensregel i straffelovens § 23, jf. § 114, der har en strafferamme af fængsel indtil på livstid. Det er herunder anført, at hvis der foreligger et konkretiseret forsæt til medvirken til en af de i § 114 nævnte handlinger, skal der straffes efter denne bestemmelse, jf. § 23. Hvis der ikke foreligger et tilstrækkeligt konkretiseret forsæt til en bestemt terrorhandling, kan medvirkensbestemmelsen i § 114 e anvendes. Der henvises til Folketingstidende 2001-02, 2. samling, tillæg A, lovforslag nr. L 35, s. 876, og Folketingstidende 2005-06, tillæg A, lovforslag nr. L 217, s. 7222 og s. 7225.

Højesteret finder, at forarbejderne må forstås således, at det er straffelovens almindelige medvirkensbegreb, der skal anvendes ved vurderingen af, om et forhold skal henføres under straffelovens § 114.

Efter straffelovens § 23 om medvirken gælder den for lovovertrædelsen givne straffebestemmelse alle, der ved tilskyndelse, råd eller dåd har medvirket til gerningen.

Landsretten har lagt til grund, at T1 var klar over, at IS som en del af sit generelle formål begik drab og grov vold som nævnt i straffelovens § 114, herunder mod civilbefolkningen, og at IS var en terrororganisation. Landsretten har endvidere henvist til, at IS som led i sit drone-

program i 2015-2017 begyndte at anvende droner til at dræbe og såre mennesker. De terrorhandlinger, som T1 efter landsrettens bevisresultat havde forsæt til, er endvidere beskrevet ved det nyhedsindslag om IS' anvendelse af droner i Mosul til terrorangreb og dirigering af selvmordsbomber til deres mål, som han afspillede den 27. februar 2017, dvs. forud for købet af de seks termiske kameraer den 4. juli 2017, og ved samtalen mellem ham og hans hustru den 5. juli 2017, hvori han udtalte, at "Det er meget blodigt... Raqqa", og at han håbede, at "de der kameraer..., det virkelig bliver et godt rum for dem, de har virkelig brug for det".

Landsretten har under disse omstændigheder fundet det bevist, at T1 havde forsæt til, at de seks termiske kameraer, som han købte med henblik på viderelevering til IS, af IS ville blive anvendt på droner i forbindelse med angreb eller forberedelse af sådanne angreb, der havde til formål at dræbe eller udøve grov vold som led i IS' terrorhandlinger.

På den ovenfor anførte baggrund finder Højesteret, at T1s forsæt til at medvirke til terrorhandlinger efter landsrettens bevisresultat er tilstrækkeligt konkretiseret, og at det i den forbindelse ikke kan kræves, at han havde mere præcis viden om, hvorledes terrorhandlingerne skulle udføres. Han er derfor med rette dømt for overtrædelse af straffelovens § 114, stk. 1, nr. 1 og 2, jf. § 23, jf. § 21, i sagens forhold 1, pkt. 46.

Ved straffastsættelsen skal det indgå, at T1 er fundet skyldig i forsøg på medvirken til overtrædelse af straffelovens § 114, stk. 1, nr. 1 og 2, og at han derudover er fundet skyldig i i seks tilfælde at have overtrådt straffelovens § 114 e.

Efter forholdenes alvorlige karakter finder Højesteret efter en samlet vurdering, at straffen for T1 skal forhøjes til fængsel i 10 år.

Det bemærkes herved, at sagsbehandlingstiden og varigheden af varetægtsfængslingen efter sagens alvor og kompleksitet ikke kan føre til nedsættelse af straffen.

Af de grunde, der er anført af byretten og tiltrådt af landsretten, stadfæster Højesteret bestemmelsen om udvisning af T1 med indrejseforbud for bestandig.

T2 og T3

Højesteret tiltræder af de grunde, der er anført af landsretten, at T2 skal straffes med fængsel i 4 år og 6 måneder, og at T3 skal straffes med fængsel i 3 år.

Højesteret finder, at der ikke foreligger omstændigheder, der kan føre til nedsættelse af straffe som følge af lang sagsbehandlingstid. Forløbet frem til sigtelserne i 2018 kan ikke føre til en anden vurdering.

Konklusion mv.

Højesteret stadfæster landsrettens dom med den ændring, at T1 skal straffes med fængsel i 10 år.

T1 og T2 har fortsat været fængslet under anken.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes med den ændring, at T1 straffes med fængsel i 10 år.

T1, T2 og T3 skal hver især betale de sagsomkostninger for Højesteret, der vedrører dem.